บทที่ 7
การกำกับธุรกิจประกันภัย

1. ลักษณะงานในการกำกับธุรกิจประกันภัย
2. เครื่องมือที่รัฐใช้ในการกำกับธุรกิจประกันภัย
   - 2.1 ระบบการเตือนภัย (Early Warning System)
   - 2.2 การตรวจสอบบริษัทประกันภัย (Inspection of Insurers)
3. มาตรการในการกำกับธุรกิจประกันภัย

1. ลักษณะงานในการกำกับธุรกิจประกันภัย

ลักษณะงานในการกำกับธุรกิจประกันภัยของภาครัฐโดยกรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) การกำกับบริษัทประกันภัยที่ดำเนินธุรกิจขาดเงินกองทุนตามกฎหมาย บริษัทที่ถูกกำกับในกรณีเช่นนี้นั้นมีสาเหตุมาจาก

1.1) การประเมินราคาทรัพย์สินและหนี้สินโดยเคร่งครัดตามกฎหมาย ทำให้บริษัทมีทรัพย์สินและหนี้สินบางรายการไม่ได้รับการประเมินราคาตามกฎหมายซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่

(1) การลงทุนที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขในประกาศกระทรวงพาณิชย์

(2) การลงทุนเกินกว่าที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงพาณิชย์

(3) การลงทุนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนก่อน

(4) การมีเบี้ยประกันภัยค้างรับเกินกว่า 3 เดือน

1.2) ผลการดำเนินงานของบริษัทประสบความล้มเหลว ทั้งนี้เนื่องจาก

(1) บริษัทขาดประสิทธิภาพในการพิจารณารับประกันภัยทำให้มีการประกันภัยที่มีความเสี่ยงสูง การกระจายภัยไม่ดีพอ

(2) ระบบการบริหารงานไม่มีคุณภาพ

(3) การควบคุมค่าใช้จ่ายของบริษัทโดยเฉพาะในเรื่องค่าสินไหมทดแทนไม่มีประสิทธิภาพดีพอ ส่งผลให้ขาดความสามารถในการบริหารสินทรัพย์เพื่อให้เกิดสภาพคล่องในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เอาประกันภัย

2) การกำกับบริษัทประกันภัยที่มีเงินครบถ้วนตามกฎหมาย บริษัทประกันภัยที่มีเงินกองทุนครบถ้วนตามกฎหมายเป็นบริษัทที่มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง และมีการดำเนินงานด้านการลงทุนเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนเป็นจำนวนมาก ฉะนั้นลักษณะและประเภทของการลงทุนจึงมีความสำคัญต่อสถานภาพของบริษัท รัฐจึงควรต้องเอาใจใส่ติดตามดูแลความเคลื่อนไหวในการลงทุนอย่างใกล้ชิดพร้อมทั้งกำกับในเรื่องของนโยบายการลงทุน ระบบการควบคุมด้านการบัญชีและสมุดทะเบียน ทั้งนี้เพื่อให้การประกอบธุรกิจ

ของบริษัทเป็นไปตามหลักการประกันภัยและระเบียบข้อบังคับแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยภาครัฐจะดำเนินการกำกับในลักษณะของการส่งเสริมเพื่อให้ธุรกิจเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและมั่นคง

2. เครื่องมือที่รัฐใช้ในการกำกับธุรกิจประกันภัย

การกำกับธุรกิจประกันภัยแบบครบวงจรสามารถกระทำได้โดยอาศัยเครื่องมือที่สำคัญร่วมกันดังนี้

2.1 ระบบการเตือนภัยหรือระบบการเฝ้าดูอย่างใกล้ชิด

2.2 การตรวจสอบธุรกิจประกันภัย

2.1 ระบบการเตือนภัย (Early Warning System)

1) ลักษณะของระบบการเตือนภัย ระบบการเตือนภัยเป็นระบบการเตือนล่วงหน้าให้ทราบถึงสถานภาพของบริษัทในแต่ละช่วงเวลา รวมทั้งในกรณีที่ธุรกิจมีความเคลื่อนไหวในทิศทางที่ผันแปรไปจากข้อบังคับแห่งกฎหมายซึ่งถือเป็นภัยต่อเสถียรภาพในการประกอบธุรกิจต่อไป ระบบการเตือนภัยนี้ทำให้การกำกับธุรกิจประกันภัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบการเตือนภัยแบ่งออกได้เป็น 2 ภาค คือ

(1) ภาคสถิติข้อมูล ประกอบด้วยข้อมูลที่เป็นงบการเงิน รายงานผลการดำเนินงานและข้อมูลต่าง ๆ จากแบบรายงานประจำปีและแบบรายงานประจำเดือน

(2) ภาควิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำข้อมูลในภาคสถิติมาวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินและวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงบรรยาย เพื่อให้ทราบสถานภาพที่ถูกต้องของธุรกิจในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบและกำหนดมาตรการในการดูแลแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ทันต่อเหตุการณ์

2) ขั้นตอนการวิเคราะห์ในระบบการเตือนภัย การวิเคราะห์ในระบบการเตือนภัยเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นยิ่งต่อการกำกับธุรกิจประกันภัยให้มี

ความมั่นคงทางการเงินและมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยผลการวิเคราะห์จะแสดงข้อบ่งชี้บางประการที่เปรียบเสมือนสัญญาณเตือนภัยให้ต้องมีการตรวจสอบเพื่อการกำกับธุรกิจประกันภัยต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้บริษัทประกันภัยที่มีปัญหาได้รับการดูแลและแก้ไขก่อนที่จะส่งผลให้ผู้เอาประกันภัยได้รับความเสียหายจากปัญหาดังกล่าว ประกอบกับผลการวิเคราะห์จะช่วยทำให้รัฐประหยัดเวลาและบุคลากรด้านการตรวจสอบ ซึ่งหากภาครัฐจะทำการตรวจสอบบริษัทประกันภัยทุกบริษัทและทุกรายการที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ นั้นย่อมเป็นเรื่องยากที่จะกระทำได้เพราะธุรกิจประกันภัยมีการขยายกิจการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ปริมาณงานเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากจนเกินอัตรากำลังบุคลากรภาครัฐที่จะขยายตัวตามได้ทันในระยะสั้น

ดังนั้นการวิเคราะห์ธุรกิจประกันภัยจึงต้องได้รับการจัดการให้เป็นระบบและมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

2.1) **การรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์** โดยการรวบรวมจากแหล่งข้อมูลหลัก 2 แหล่งได้แก่

(1) แหล่งข้อมูลภายนอกบริษัทประกันภัย ผู้ทำการวิเคราะห์จำเป็นต้องพิจารณากลั่นกรองข้อมูลในลักษณะนี้ด้วยความพิถีพิถันโดยคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปวิเคราะห์ต่อไป

(2) แหล่งข้อมูลภายในบริษัทประกันภัย ผู้ทำการวิเคราะห์จำเป็นต้องได้ข้อมูลของบริษัทในรูปแบบและปริมาณที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะทำการวิเคราะห์ และข้อมูลดังกล่าวต้องเป็นข้อเท็จจริงเพื่อให้ผลการวิเคราะห์สามารถแสดงฐานะที่เป็นจริงของธุรกิจทั้งในด้านของความมั่นคงทางการเงินและผลการดำเนินงาน การได้มาซึ่งข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วนตามความต้องการของผู้ทำการวิเคราะห์นั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบรายงานต่าง ๆ ซึ่งทางราชการเป็นผู้กำหนดขึ้นเพื่อให้บริษัทประกันภัยได้นำส่งข้อมูลตามรูปแบบรายงานนั้นอย่างต่อเนื่องทั้งที่เป็นรายงานประจำปี รายงานประจำไตรมาส รายงานประจำเดือน และรายงานประจำสัปดาห์ ดังนั้นรูปแบบรายงานดังกล่าวควรได้มีการออกแบบและพัฒนาตามภาวะการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย เศรษฐกิจ และสังคมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ข้อมูลทันต่อเหตุการณ์ส่งผลให้งานวิเคราะห์มีคุณภาพ สามารถ

นำไปประกอบการตรวจสอบและพิจารณากำกับดูแลธุรกิจประกันภัยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2.2) **การพิจารณานำอัตราส่วนทางการเงินมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูล** เป็นขั้นตอนของการนำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.1) มาทำการวิเคราะห์และเปรียบเทียบโดยอาศัยอัตราส่วนทางการเงินที่เหมาะสม เพื่อที่จะได้ทราบถึงสถานภาพของธุรกิจในด้านความมั่นคงและเสถียรภาพของฐานะการเงิน ซึ่งต้องพิจารณาถึงเนื้อหาสาระที่สำคัญบางประการในการดำเนินงานของบริษัทดังนี้

*(1) **ความสามารถในการขยายงานการรับประกันภัย*** บริษัทประกันภัยควรจะขยายการดำเนินงานด้านการรับประกันภัยให้สอดคล้องกับขีดความสามารถของบริษัท เพราะหากมีการรับประกันภัยเกินกว่าขีดความสามารถทางการเงินจะทำให้บริษัทขาดประสิทธิภาพในการรับภาระหนี้สินที่มีต่อผู้เอาประกันภัยได้ ดังนั้นรัฐจึงต้องมีการวิเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวเพื่อการกำหนดมาตรการในการดูแลเกี่ยวกับการขยายงานของบริษัทได้อย่างเหมาะสม โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างเบี้ยประกันภัยรับสุทธิกับเงินกองทุนเบี้ยประกันภัยรับสุทธิ

*(2) **ความสามารถในการชำระหนี้สิน*** ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นของหนังสือเล่มนี้ว่าหนี้สินส่วนใหญ่ในโครงสร้างหนี้สินทั้งหมดของบริษัทประกันภัยคือหนี้สินที่มีต่อผู้เอาประกันภัย ดังนั้นรัฐจึงต้องมีการวิเคราะห์เพื่อที่จะทราบถึงจำนวนหนี้สินของบริษัทในแต่ละช่วงเวลาว่ามีจำนวนเหมาะสมหรือไม่อย่างไร เพราะหากมีจำนวนมากเกินไปจะทำให้ฐานะการเงินของบริษัทไม่มั่นคงอันจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ซึ่งเป็นภาระผูกพันที่มีต่อผู้เอาประกันภัย ทำให้ผู้เอาประกันภัยได้รับความเดือดร้อน การวิเคราะห์ดังกล่าวในทางปฏิบัติมีหลายวิธีการด้วยกันโดยอาจใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างหนี้สินทั้งหมดกับกองทุน หรือระหว่างหนี้สินรวมกับทรัพย์สินรวม หรือระหว่างเงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยกับเงินกองทุนของบริษัทก็ได้

*(3) **สภาพคล่องทางการเงิน*** บริษัทประกันภัยที่มีสภาพคล่องทางการเงินหมายถึงบริษัทที่มีทรัพย์สินสภาพคล่องซึ่งประกอบด้วย เงินสด เงินฝากธนาคาร ตั๋วสัญญาใช้เงิน พันธบัตร หุ้นที่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใน

จำนวนที่เพียงพอต่อการชำระหนี้สินในระยะสั้นที่มีต่อผู้เอาประกันภัยได้ หนี้สินระยะสั้นดังกล่าวได้แก่สำรองค่าสินไหมทดแทนและค่าสินไหมทดแทนค้างจ่าย ดังนั้นรัฐจึงต้องมีการดูแลด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างทรัพย์สินสภาพคล่องกับหนี้สินที่มีต่อผู้เอาประกันภัย

(4) ความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ บริษัทประกันภัยที่มีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์โดยการนำสินทรัพย์ของบริษัทไปลงทุนในกิจการที่มีความมั่นคง ปลอดภัย และให้ผลตอบแทนในอัตราที่สูงพอสมควรซึ่งไม่ควรจะต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำกับธนาคารพาณิชย์นั้นย่อมจะทำให้บริษัทมีความมั่นคงในฐานะการเงิน ทั้งนี้รัฐควรจะได้มีการดูแลโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างทรัพย์สินลงทุนกับสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น หรือระหว่างรายได้สุทธิจากการลงทุนกับทรัพย์สินลงทุน

(5) ความสามารถในการชำระค่าสินไหมทดแทน บริษัทประกันภัยที่มีคุณภาพควรต้องมีความสามารถในการชำระค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เอาประกันภัยได้เต็มจำนวน ดังนั้นรัฐจึงต้องดูแลในเรื่องดังกล่าวโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างทรัพย์สินลงทุนกับหนี้สินที่มีต่อผู้เอาประกันภัยทั้งหมดซึ่งได้แก่เงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยรวมกับเงินสำรองค่าสินไหมทดแทนและค่าสินไหมทดแทนค้างจ่าย

(6) ความสามารถในการหากำไร บริษัทประกันภัยเป็นองค์กรภาคเอกชนที่ดำเนินงานในลักษณะของธุรกิจให้บริการโดยคาดหวังผลกำไรจากการประกอบการเป็นผลตอบแทนเช่นเดียวกับธุรกิจอื่น หากแต่ผลกำไรที่ได้รับจากการประกอบธุรกิจประกันภัยโดยตรงนั้นต้องอยู่ในระดับที่พอเหมาะด้วยการกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัยให้สอดคล้องกับลักษณะความเสี่ยงภัย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภค ดังนั้นธุรกิจจะได้ผลกำไรดังกล่าวมากน้อยเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการพิจารณารับเสี่ยงภัย ซึ่งภาครัฐควรจะได้มีการดูแลและวัดผลการดำเนินงานของบริษัทว่ามีความสามารถในการประกอบธุรกิจให้มีกำไรหรือขาดทุนอย่างไร ด้วยวิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นระหว่างปีกับเบี้ยประกันที่ถือเป็นรายได้ หรือระหว่างกำไรจากการรับประกันภัยกับเบี้ยประกันภัยรับสุทธิ หรือระหว่างกำไรสุทธิกับเบี้ยประกันภัยรับสุทธิ หรือระหว่างกำไรสุทธิกับส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นต้น

(7) เงินกองทุน เงินกองทุนเป็นตัวกำหนดขีดความสามารถการรับเสี่ยงภัยของบริษัทประกันภัยเพราะกฎหมายได้กำหนดให้บริษัทต้องดำรงไว้ซึ่งเงินกองทุนตลอดเวลาที่ประกอบธุรกิจประกันภัยในจำนวนที่กฎหมายระบุไว้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันฐานะการเงินของบริษัทไม่ให้กระทบกระเทือนมากเกินไปจากการรับเสี่ยงภัยอันจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ที่มีต่อผู้เอาประกันภัย ดังนั้นรัฐจึงควรให้มีการกำกับดูแลฐานะความมั่นคงของบริษัทประกันภัยให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.ประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 และ พ.ร.บ.ประกันชีวิต พ.ศ.2535 ด้วยวิธีการดังนี้

(7.1) ประเมินราคาทรัพย์สินและหนี้สินตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการประเมินราคาทรัพย์สินและหนี้สิน

(7.2) บริษัทต้องดำรงไว้ซึ่งเงินกองทุนไม่น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด

2.3) **การพิจารณากำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการวัดผลการวิเคราะห์** การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการวัดผลที่ได้จากการวิเคราะห์จะต้องแบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็นระดับต่างๆ เพื่อการสรุปผลที่แตกต่างให้เห็นได้อย่างชัดเจน การดำเนินการในลักษณะนี้ต้องใช้ข้อมูลในอดีตของหลาย ๆ บริษัทมาวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยอาศัยหลักวิชาการทางด้านการเงินจึงจะสามารถกำหนดเกณฑ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมซึ่งสามารถถือเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ อีกทั้งเกณฑ์ดังกล่าวต้องได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพธุรกิจและกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่อง

2.4) **การสรุปผลการวิเคราะห์** เป็นขั้นตอนที่ผู้ทำการวิเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวนำเอาผลการวิเคราะห์ที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานแล้วจึงสรุปให้เห็นสภาพของธุรกิจในช่วงเวลานั้น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้

(1) เพื่อทราบฐานะการเงินของบริษัทประกันภัย

(2) เพื่อทราบผลการดำเนินงานของบริษัทประกันภัย

(3) เพื่อจัดอันดับชั้นของบริษัทประกันภัย

นอกจากนี้แล้วผู้ทำการวิเคราะห์ยังต้องนำข้อมูลจากแหล่งภายนอก เช่น ภาวะเศรษฐกิจ นโยบายการบริหารงานของบริษัท และความสามารถของผู้บริหาร มาประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมก่อนการสรุปผลพร้อมข้อเสนอแนะที่ชัดเจนและสมบูรณ์ ทั้งนี้เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องและสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงของธุรกิจ

2.5) การพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคต เพื่อให้กระบวนการวิเคราะห์มีความสมบูรณ์ครบวงจร ผู้ทำการวิเคราะห์ต้องดำเนินการพยากรณ์เหตุการณ์ที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในอนาคตโดยอาศัยข้อมูลในปัจจุบันเป็นฐาน ซึ่งเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและซับซ้อนเพราะปัจจัยแวดล้อมในอนาคตอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปจากปัจจุบัน หากแต่ผลการพยากรณ์สามารถนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพิจารณากำหนดมาตรการเพื่อการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยได้อย่างต่อเนื่องและทันต่อเหตุการณ์ และจากบทบาทของการพยากรณ์ดังกล่าวทำให้ภาครัฐจำต้องคัดเลือกบุคลากรผู้ทำการนี้โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและคุณสมบัติในการพิจารณาสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลงานที่ถูกต้องส่งผลให้การกำหนดมาตรการเพื่อการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยของภาครัฐสามารถดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลง

2.6) การเขียนรายงานการวิเคราะห์ เป็นขั้นตอนของการประมวลผลทั้งหมดให้ปรากฏในรูปของรายงานซึ่งต้องสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ถูกต้อง ชัดเจน และมีเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่ประวัติความเป็นมาของธุรกิจ สถานภาพในปัจจุบัน (ขนาด โครงสร้างธุรกิจและผลการดำเนินงาน) เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์แนวโน้มในอนาคต และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่เหมาะสม

2.2 การตรวจสอบบริษัทประกันภัย (Inspection of Insurers)

1) ความหมายของการตรวจสอบบริษัทประกันภัย การตรวจสอบบริษัทประกันภัย หมายถึงการสืบสวนและพิสูจน์เพื่อหาความจริงเกี่ยวกับทรัพย์สิน หนี้สิน ผลการประกอบการ ระบบการบริหารงาน ตลอดจนลักษณะการดำเนินงานด้านประกันภัยของบริษัทในการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของลูกค้าผู้เอาประกันภัยบนพื้นฐานของความถูกต้องตามหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย

2) วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบบริษัทประกันภัย การตรวจสอบธุรกิจประกันภัยมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้

(1) เพื่อให้ทราบถึงฐานะทางการเงินที่แท้จริงของบริษัทประกันภัย

(2) เพื่อดูแลให้บริษัทประกันภัยประกอบธุรกิจได้ถูกต้องตามหลักวิชาการและกรอบแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(3) เพื่อดูแลให้บริษัทประกันภัยมีจริยธรรมในการประกอบธุรกิจโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เอาประกันภัยจะได้รับความคุ้มครองตามที่ปรากฏในกรมธรรม์ประกันภัยโดยเคร่งครัดและยุติธรรม

(4) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้บริษัทประกันภัยได้มีการพัฒนาลักษณะการประกอบการให้มีมาตรฐานเป็นที่เชื่อถือและยอมรับของประชาชนผู้บริโภคโดยทั่วไป และเป็นสถาบันการเงินที่มีความมั่นคงและสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม

3) ขอบเขตของการตรวจสอบบริษัทประกันภัย

เนื่องจากลักษณะโครงสร้างและนโยบายการบริหารงานตลอดจนปัญหาของแต่ละบริษัทไม่เหมือนกัน การตรวจสอบในแต่ละบริษัทจึงอาจแตกต่างกันตามความจำเป็นและเหตุผลที่ทราบได้จากผลของการจัดทำระบบการเตือนภัยหรือผลสะท้อนกลับของผู้บริโภคในตลาด ทำให้การตรวจสอบในแต่ละกรณีมีการมุ่งเน้นไปในประเด็นที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามการตรวจสอบโดยทั่วไปควรต้องมีการกำหนดขอบเขตให้ชัดเจนและครอบคลุมในประเด็นหลักที่สำคัญดังนี้

(1) ฐานะความมั่นคงทางการเงินของบริษัท

(2) การประเมินค่าทรัพย์สินและหนี้สิน

(3) การประเมินค่าลักษณะการประกอบการของธุรกิจทั้งในด้านการพิจารณารับประกันภัย การจัดการสินไหมทดแทน การประกันภัยต่อ การลงทุน และระบบตัวแทน

(4) การประเมินค่าระบบการบัญชีและการควบคุมภายใน

(5) การประเมินค่าการบริหารงานของบริษัท

(6) การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

4) ขั้นตอนและกระบวนการในการตรวจสอบบริษัทประกันภัย

4.1) ก่อนเข้าทำการตรวจสอบ (Pre Inspection) เป็นขั้นตอนของการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการตรวจสอบโดยมีกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่

(1) การกำหนดบุคคลผู้ทำการตรวจสอบให้เหมาะสมกับลักษณะงานที่จะต้องปฏิบัติ

(2) การกำหนดระยะเวลาการตรวจสอบให้สอดคล้องกับขอบข่ายงาน

(3) การมอบหมายงานให้ทำการตรวจสอบ

(4) การจัดเตรียมรายการและกระดาษทำการสำหรับการตรวจสอบ

4.2) การเข้าทำการตรวจสอบ (Inspection) เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบในกิจกรรมต่าง ๆ ของบริษัทประกันภัยทั้งที่เป็นกิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานโดยอาศัยหลักการทางวิชาการเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง ดังนี้

4.2.1) การตรวจสอบในกิจกรรมหลัก

(1) การรับประกันภัย (Underwriting) การรับประกันภัยเป็นกิจกรรมหลักอันดับแรกที่มีความสำคัญยิ่งต่อผลประกอบการของบริษัทประกันภัย เพราะถ้าบริษัทพิจารณารับภัยไม่ดีพอจะทำให้บริษัทเกิดความเสี่ยงอันจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินของบริษัท ดังนั้น การตรวจสอบการรับประกันภัยจึงควรต้องพิจารณาตรวจสอบในรายการดังต่อไปนี้

(1.1) นโยบายของบริษัทในการรับประกันภัย การเลือกภัย และการกระจายความเสี่ยงภัย

(1.2) การออกกรมธรรม์ประกันภัย เงื่อนไขและข้อยกเว้นของกรมธรรม์ประกันภัย

(1.3) อัตราเบี้ยประกันภัยซึ่งต้องเป็นอัตราที่นายทะเบียนให้ความเห็นชอบ

(1.4) การเรียกเก็บเบี้ยประกันภัยในอัตราที่สอดคล้องกับประเภทและลักษณะภัย และระยะเวลาของการค้างรับเบี้ยประกันภัยที่ไม่นานเกินกว่ากฎหมายกำหนด

(2) การจ่ายค่าสินไหมทดแทน (Loss Paid) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อภาพพจน์ของบริษัทและผลประโยชน์ของผู้เสียหายซึ่งควรจะได้รับ

การชดใช้ตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัย การตรวจสอบในเรื่องนี้จึงต้องมีการตรวจพิสูจน์ด้านเอกสารและสืบสวนสอบสวนกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายผู้รับและผู้จ่ายค่าสินไหมทดแทน ดังนั้นการตรวจสอบการจ่ายค่าสินไหมทดแทนควรต้องพิจารณาตรวจสอบในรายการดังต่อไปนี้

(2.1) ระบบการจ่ายค่าสินไหมทดแทนของบริษัท

(2.2) จำนวนเงินค่าสินไหมทดแทน เอกสารหลักฐาน บุคคลที่เกี่ยวข้อง การบันทึกรายการในสมุดทะเบียนและสมุดบัญชี

(2.3) ค่าสินไหมทดแทนรับคืนจากการประกันภัยต่อ

(2.4) ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายค่าสินไหมทดแทน

(2.5) การร้องเรียนเกี่ยวกับการจ่ายค่าสินไหมทดแทนไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขกรมธรรม์ประกันภัยและการประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทน

(3) การลงทุน (Investment) การลงทุนเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญต่อการประกอบการของธุรกิจประกันภัย เพราะบริษัทประกันภัยจะนำเบี้ยประกันภัยที่ได้รับมาไปลงทุนแสวงหาผลตอบแทนเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถทางด้านการเงินซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ดังนั้นการตรวจสอบการลงทุนควรต้องพิจารณาตรวจสอบในรายการดังต่อไปนี้

(3.1) นโยบายการลงทุนของบริษัท

(3.2) สภาพและประเภทการลงทุนซึ่งควรต้องเป็นไปตามหลักการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

- ได้รับผลตอบแทนในอัตราที่สูงพอสมควร
- มีความมั่นคง
- มีสภาพคล่อง

(3.3) เป็นการลงทุนที่ถูกต้องตามกฎหมาย

(3.4) มีเอกสารหลักฐานการลงทุนที่ถูกต้องและมีการบันทึกบัญชีและทะเบียนถูกต้อง

(4) การประกันภัยต่อ (Reinsurance) การประกันภัยต่อมีความสำคัญต่อบริษัทประกันภัยในด้านการขยายขีดความสามารถในการรับประกันภัยและการกระจายความเสี่ยงภัย กล่าวคือบริษัทประกันภัยสามารถพิจารณารับประกันภัยได้ตามขีดความสามารถทางการเงินของบริษัทและต้องไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นถ้าช่วงเวลาใดที่บริษัทจะรับประกันภัยที่มีความเสี่ยงสูงก็จะโอนความเสี่ยงดังกล่าวบางส่วนให้กับบริษัทประกันภัยต่อ และถ้าช่วงเวลาใดที่บริษัทมีขีดความสามารถทางการเงินสูงก็อาจรับเสี่ยงภัยเพิ่มโดยการรับโอนภัยต่อจากบริษัทประกันภัยอื่นได้ ฉะนั้นการตรวจสอบการประกันภัยต่อควรต้องพิจารณาตรวจสอบทั้งการรับประกันภัยต่อและการเอาประกันภัยต่อในรายการดังต่อไปนี้

(4.1) การจัดการประกันภัยต่อให้สอดคล้องกับขีดความสามารถทางการเงินของบริษัท

(4.2) ประเภทของสัญญาประกันภัยต่อและรายละเอียดในสัญญาประกันภัยต่อซึ่งบริษัทต้องไม่เสียเปรียบในสัญญาประกันภัยต่อ

(4.3) การคำนวณเงินถือและเงินวางไว้ตามสัญญาประกันภัยต่อ

(4.4) บัญชีกระแสระหว่างกัน

(4.5) การใช้บริการของนายหน้าประกันภัยต่อและอัตราค่านายประกันภัยต่อ

(5) ระบบตัวแทนและนายหน้าประกันภัย (Agents & Brokers) เนื่องจากตัวแทน และนายหน้าประกันภัยทำหน้าที่เป็นคนกลางระหว่างผู้เอาประกันภัยกับบริษัทประกันภัยในการชี้ช่องเพื่อการทำสัญญาประกันภัย ดังนั้นการตรวจสอบระบบตัวแทนและนายหน้าประกันภัยควรจะพิจารณาตรวจสอบในรายการสำคัญดังต่อไปนี้

(5.1) คุณสมบัติโดยทั่วไปตามที่กฎหมายกำหนด

(5.2) การปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากบริษัท

(5.3) ประวัติและพฤติกรรมในรายที่เห็นว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัทประกันภัย ผู้เอาประกันภัย และผู้รับประโยชน์

ทั้งนี้ในการตรวจสอบนายหน้าประกันภัยอาจมีความยุ่งยากมากกว่าตัวแทนประกันภัยเพราะนายหน้าประกันภัยมีความเป็นอิสระมากกว่า เนื่องจากไม่ต้องสังกัดบริษัทใดบริษัทหนึ่งโดยเฉพาะ

4.2.2) การตรวจสอบในกิจกรรมสนับสนุน

(1) ระบบการบริหารงาน(Management System) ระบบการบริหารงานที่ดีจะเอื้อประโยชน์ให้บริษัทเกิดการได้เปรียบในการดำเนินงานด้านต่าง ๆมีผลให้ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจได้สูง ดังนั้นในการตรวจสอบระบบการบริหารงานของบริษัทประกันภัยจึงควรต้องพิจารณาตรวจสอบทั้งในด้านโครงสร้างองค์กร นโยบายของบริษัทในการจัดการงานด้านต่าง ๆ รวมทั้งการกระจายอำนาจและการมอบหมายงาน

(2) การบัญชีและการควบคุมภายใน(Accountng & Internal Control) ระบบบัญชีและการควบคุมภายในที่ชัดเจนและรัดกุมจะมีส่วนช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของบริษัทประกันภัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยในการตรวจสอบควรต้องพิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับรายการที่สำคัญดังนี้

(2.1) ระบบบัญชีและระบบทะเบียนของบริษัทซึ่งควรถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดและสอดคล้องกับหลักการการประกันภัย

(2.2) การบันทึกรายการทางบัญชีและการบันทึกรายการทางทะเบียนของบริษัท ซึ่งต้องครบถ้วนและทันตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

(2.3) ทรัพย์สินและหนี้สินซึ่งต้องสามารถพิสูจน์ได้ทุกรายการว่าเป็นจริงและครบถ้วน

(2.4) รายได้และรายจ่ายซึ่งต้องสามารถพิสูจน์ได้ทุกรายการว่าเกิดขึ้นจริง และถูกต้องครบถ้วน

(2.5) การควบคุมภายในซึ่งต้องตรวจสอบให้ทราบถึงระบบและวิธีการปฏิบัติในการควบคุมรายการรับและจ่ายเงิน รวมทั้งรายการอื่น ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจประเมินค่าบริษัท และเพื่อป้องกันการทุจริตในการประกอบธุรกิจประกันภัย

(3) การจัดการด้านการเงิน(Financial Management)

ฐานะทางการเงินของบริษัทประกันภัยเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งต่อความเจริญเติบโตของธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจากบริษัทที่มีฐานะการเงินดีแสดงว่ามีความมั่นคงในการประกอบธุรกิจ ส่งผลให้เกิดภาพพจน์ที่ดีในสายตาของประชาชนผู้บริโภคและเอื้อประโยชน์ต่อการขยายขอบข่ายงานด้านการรับประกันภัยและการลงทุน การตรวจสอบฐานะการเงินของบริษัทประกันภัยนั้นสามารถกระทำได้ทั้งด้านการตรวจสอบเอกสารรายงานด้านการเงิน การปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายทั้งในเรื่องทรัพย์สิน หนี้สิน การใช้จ่ายเงิน และเงินกองทุน ดังนี้

(3.1) รายงานด้านการเงินในรูปของงบดุล งบกำไรขาดทุน และการจัดสรรกำไร โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

- งบดุลของบริษัทประกันภัยด้านสินทรัพย์ต้องมีหลักในการเรียงรายการสินทรัพย์จากสินทรัพย์ลงทุนเป็นอันดับแรก แล้วจึงตามด้วยรายการสินทรัพย์ที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ การประกันภัยต่อ และลูกหนี้ ทั้งนี้เพราะสินทรัพย์ลงทุนแสดงถึงความมั่นคงทางการเงินของบริษัทที่มีความสำคัญมากต่อธุรกิจประกันภัย ซึ่งต้องสามารถคุ้มครองหนี้สินที่มีต่อผู้เอาประกันภัยตลอดระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจประกันภัย อีกทั้งต้องมีรายละเอียดประกอบรายการเพื่อความพร้อมที่จะให้ทำการตรวจสอบได้ตลอดเวลา

- งบดุลของบริษัทประกันภัยด้านหนี้สิน ต้องมีหลักในการเรียงรายการจากหนี้สินที่มีต่อผู้เอาประกันภัยเป็นอันดับแรกซึ่งได้แก่ สำรองสำหรับเบี้ยประกันภัยที่ยังไม่ถือเป็นรายได้ของบริษัท สำรองค่าสินไหมทดแทน และค่าสินไหมทดแทนค้างจ่าย แล้วจึงตามด้วยหนี้สินที่มีต่อบุคคลภายนอกอื่น

- งบกำไรขาดทุนสำหรับบริษัทประกันวินาศภัยต้องคำนวณหาเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้ (Earned Premiums) เพื่อหากำไรขาดทุนจากการรับประกันภัย ทั้งนี้เพราะเบี้ยประกันภัยที่บริษัทประกันวินาศภัยได้รับมาจากผู้เอาประกันภัยยังไม่สามารถถือเป็นรายได้ทั้งหมดต้องสำรองไว้สำหรับแต่ละกรมธรรม์ประกันภัยที่เกิดขึ้น ซึ่งจะลดลงตามลำดับทุกเดือนจนกระทั่งครบกำหนดตามอายุของกรมธรรม์ประกันภัยนั้น ๆ จึงจะถือเป็นรายได้ของบริษัทได้ทั้งหมด

- งบกำไรขาดทุนสำหรับบริษัทประกันชีวิต ต้องคำนวณหาเบี้ยประกันภัยรับสุทธิ (Underwriting Profit and Loss) ซึ่งแตกต่างจากของบริษัทประกันวินาศภัย ทั้งนี้เพราะบริษัทประกันชีวิตมีการคืนทุนประกันภัยให้กับผู้เอาประกันภัยเมื่อกรมธรรม์ประกันภัยครบกำหนดหรือมีการเวนคืนกรมธรรม์ประกันภัย จึงต้องมีเงินสำรองประกันชีวิตซึ่งจะมียอดสะสมเพิ่มขึ้นทุกปีเพื่อพร้อมที่จะคืนให้กับผู้เอาประกันภัย

- การจัดสรรกำไร ต้องมีการตรวจสอบว่าได้มีการจัดสรรกำไรได้ถูกต้องตามกฎหมาย จำนวนเงินที่จัดสรร และเหตุผลในการจัดสรรซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

(3.2) การคำนวณเงินกองทุน วิธีการคำนวณหาเงินกองทุนของบริษัทประกันภัยตามกฎหมายคือการนำทรัพย์สินที่ได้รับการประเมินราคาหักด้วยหนี้สินที่ได้รับการประเมินราคา ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้รับต้องไม่น้อยกว่าเงินกองทุนขั้นต่ำตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้สำหรับธุรกิจประกันภัยแต่ละประเภทดังนี้

(3.2.1) บริษัทประกันวินาศภัยต้องดำรงไว้ซึ่งเงินกองทุนตลอดเวลาที่ประกอบธุรกิจเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของเบี้ยประกันภัยรับสุทธิที่ได้รับทั้งหมดสำหรับปีปฏิทินที่ล่วงแล้ว แต่ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่า 30 ล้านบาท

(3.2.2) บริษัทประกันชีวิตต้องดำรงไว้ซึ่งเงินกองทุนตลอดเวลาที่ประกอบธุรกิจ เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสองของเงินสำรองประกันภัยสำหรับกรมธรรม์ประกันภัยที่มีความผูกพันอยู่ แต่ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท

ดังนั้น ก่อนการคำนวณหาเงินกองทุนผู้ทำการตรวจสอบต้องตรวจสอบรายการและจำนวนทรพัย์สินและหนี้สิน รวมทั้งประเมินราคาทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวเพื่อนำข้อมูลมาคำนวณหาเงินกองทุนสำหรับบริษัทประกันภัยต่อไป

การตรวจสอบในทุกหัวข้อที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและต้องใช้เวลามากพอสมควร ดังนั้นในทางปฏิบัติผู้ทำการตรวจสอบอาจอาศัยหลักทางวิชาการมาปรับใช้เพื่อความสะดวกและทันต่อเหตุการณ์ด้วยหลักการดังนี้

(1) การตรวจสอบเพื่อค้นหารายการที่ผิดปกติหรือรายการที่ไม่เคยเห็นมาก่อน เพื่อใช้เป็นจุดนำทางสำหรับการตรวจสอบหาข้อเท็จจริงต่อไป ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุของความไม่ถูกต้องที่สามารถตรวจพบได้

(2) การตรวจสอบโดยการสุ่มตัวอย่าง

(3) การตรวจสอบธุรกิจในเครือของบริษัทประกันภัยและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับบริษัทประกันภัย

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำเป็นรวมทั้งดุลยพินิจของผู้ทำการตรวจสอบ

4.3) ภายหลังการตรวจสอบ (Post Inspection) เมื่อได้ทำการตรวจสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นเรื่องของการประมวลผลการตรวจสอบ โดยการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการตรวจสอบมารวบรวม พิจารณาทบทวน รวมทั้งการแสดงข้อคิดเห็นของผู้ทำการตรวจสอบ และนำมาเรียบเรียงเป็นรายงานการตรวจสอบ

การเขียนรายงานการตรวจสอบจะให้ผลสมบูรณ์ครบถ้วน จะต้องประกอบด้วย [1]

(1) วัตถุประสงค์

(1.1) การประเมินค่าของฐานะการเงินของบริษัทประกันภัย

(1.2) การปฏิบัติตามกฎหมายของบริษัทประกันภัย

(2) เนื้อหาสาระในรายงาน

(2.1) ขอบเขตการตรวจสอบ

(2.2) การโต้เถียงในข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการตรวจสอบ

(2.3) ประวัติบริษัทประกันภัย

(2.4) การบริหารงานและการควบคุม

(2.5) การบันทึกข้อมูลของบริษัทในสมุดทะเบียน และสมุดบัญชีรวมทั้งระบบบัญชีของบริษัทประกันภัย

(2.6) สวัสดิการของพนักงานและตัวแทน

(2.7) การตลาด

(2.8) การเจริญเติบโตของธุรกิจ

(2.9) ประสบการณ์ในเรื่องค่าสินไหมทดแทน

(2.10) การประกันภัยต่อ

(3) ส่วนสำคัญของรายงาน

ประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงินซึ่งแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทประกันภัยภัย งบแสดงผลกำไรขาดทุนของบริษัทประกันภัย งบการวิเคราะห์ซึ่งแสดงถึงผลการเปลี่ยนแปลงของการตรวจสอบ และการถกเถียงปัญหาต่าง ๆ ที่สำคัญ

3. มาตรการในการกำกับธุรกิจประกันภัย

เมื่อปรากฏว่าบริษัทประกันภัยใดมีฐานะการเงินหรือผลประกอบการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชนทั่วไป นายทะเบียนด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีที่มีอำนาจตาม พ.ร.บ.ประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และ พ.ร.บ.ประกันชีวิต พ.ศ. 2535 สั่งการให้บริษัทดังกล่าวดำเนินการดังนี้

1) เพิ่มหรือลดทุนภายในกำหนดเวลาที่นายทะเบียนสั่ง ซึ่งหากกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าวของบริษัทไม่ปฏิบัติตาม นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้บริษัทถอดถอนบุคคลผู้นั้นออกจากตำแหน่งและแต่งตั้งบุคคลอื่นที่นายทะเบียนเห็นชอบเข้าดำรงตำแหน่งแทนภายใน 1 เดือน และหากบริษัทไม่ดำเนินการนายทะเบียนด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจถอดถอนบุคคลดังกล่าว หรือแต่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนไปดำรงตำแหน่งเป็นเวลาไม่เกิน 3 ปี

2) หยุดรับประกันภัยเป็นการชั่วคราว ซึ่งสามารถบังคับใช้ได้เฉพาะกับบริษัทประกันวินาศภัยเท่านั้น

3) ควบคุมบริษัทโดยสามารถบังคับใช้ได้เฉพาะกับบริษัทประกันชีวิตเท่านั้น เป็นกรณีที่บริษัทประกันชีวิตถูกสั่งให้เพิ่มหรือลดทุนแล้ว หากแต่ฐานะการเงินและผลประกอบการยังไม่ดีขึ้นก็อาจจะถูกสั่งให้มีการควบคุมบริษัทได้

4) เพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยโดยรัฐมนตรีผู้รักษาการตาม พ.ร.บ.ประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 หรือ พ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสั่งเพิกถอนเมื่อพิจารณาเห็นว่าบริษัทประกันภัยนั้นมีลักษณะดังนี้

(1) มีหนี้สินเกินกว่าทรัพย์สินหรือมีฐานะการเงินไม่มั่นคงอันอาจเกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน

(2) ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติหรือกฎกระทรวงหรือเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดหรือประกาศที่ออกหรือกำหนดตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐมนตรี นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ในเมื่ออาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน

(3) หยุดประกอบธุรกิจประกันภัยโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(4) ประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทนหรือประวิงการคืนเบี้ยประกันภัยที่ต้องจ่ายหรือคืนโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือจ่ายคืนโดยไม่สุจริต

(5) ถ้าประกอบธุรกิจประกันภัยต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน

คำถามท้ายบท

1) ลักษณะการกำกับธุรกิจประกันภัยของภาครัฐกระทำได้ในกี่ลักษณะ อะไรบ้าง อธิบาย
2) เครื่องมือที่รัฐใช้ในการกำกับธุรกิจประกันภัยแบบครบวงจรนั้นได้แก่อะไรบ้าง มีลักษณะที่แตกต่างและสัมพันธ์กันอย่างไร อธิบาย
3) ระบบการเตือนภัยประกอบด้วยขั้นตอนอะไรบ้าง อธิบายมาพอสังเขป
4) จงอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบบริษัทประกันภัย
5) จงอธิบายถึงรายละเอียดการเข้าทำการตรวจสอบในกิจกรรมหลักของบริษัทประกันภัยมาพอเข้าใจ
6) มาตรการในการกำกับธุรกิจประกันภัยมีอะไรบ้าง อธิบายโดยละเอียด

****

เชิงอรรถ

[1] เติมสุข บุญภิรักษ์, "การตรวจสอบบริษัทประกันภัย," วารสารการประกันภัย, 17 ฉ. 68 (2535), 58 - 59.